

Innspill til stortingsmelding om gründere og oppstartsbedrifter

OM NORSK VENTUREKAPITALFORENING OG AKTIVE EIERFOND

Norsk Venturekapitalforening (NVCA) representerer investeringsmiljøene og den norske bransjen for aktive eierfond. Vi er talerør for aktive eierfond, fra såkornfond og tidligfasefond, som investerer i oppstarts- og vekstbedrifter. Vi samler også oppkjøpsfond som investerer i mer moderne og større selskaper. Vi har i dag 107 medlemmer og majoriteten er investorer.

Aktive eierfond bidrar hvert år med viktig verdiskaping for det norske samfunnet. Vi representerer 89.000 arbeidsplasser over hele landet, og bransjen bidro med 92 milliarder kr i verdiskaping til staten i 2022. Eierskap gjennom aktive eierfond er viktig for god styring i både børsnoterte og unoterte selskaper. Aktivt eierskap bidrar til at bedrifter tar økt ansvar, som gir gode effekter på bærekraft og lønnsomhet generelt for samfunnet.

VÅRE INNSPILL

Vi er på generelt grunnlag opptatt av forutsigbare rammevilkår og økt tilgang på risikovillig kapital for næringslivet. Næringspolitikken og skattesystemet bør innrettes på en måte som stimulerer til nyskaping og arbeidsplasser. Vi stiller oss bak målet om at Norge skal være et av verdens beste land å starte og drive virksomhet i. Hvis dette skal realiseres mener vi det særlig må legges til rette for gode rammevilkår for investormiljøene, slik at det skal bli enklere å investere i både tidligfase-, vekstselskaper og mer etablert virksomhet, som til sammen utgjør morgendagens næringsliv.

Vi har følgende konkrete forslag som vi mener vil sikre stabilitet og robusthet i kapitaltilgangen for oppstarts- og vekstselskaper, og vil gi nødvendige incentiver for innovasjon og vekst i norsk økonomi og næringsliv.

1. Staten bør legge til rette for at profesjonelle investorer investerer i aktive eierfond, gjennom stabil og forutsigbar regulering.

Bakgrunn: Aktive eierfond finansierer vekst og bærekraftige løsninger gjennom å investere kapital og kompetanse i nyoppstartede og etablerte bedrifter. For å sikre en stabil utvikling av norsk næringsliv, er det avgjørende å bygge en robust sektor for aktive eierfond i Norge, som står seg godt gjennom både oppgangs- og nedgangstider. Kapitalen inn til fondene må derfor komme fra et bredt spekter av kapitalkilder for å sikre stabilitet i kapitaltilførsel. Eksempler på investorer i aktive eierfond er institusjonelle investorer som pensjonsfond, pensjonskasser, private familiekontorer og statlige aktører.

Potensialet for økt kapitaltilgang fra profesjonelle investorer er stort i Norge i dag. Særlig pensjonsleverandører er en svært viktig gruppe investorer i andre markeder, men utgjør en forholdsmessig liten del av tidligfaseinvestorene i Norge i dag.

For å sikre en jevn og stabil kapitaltilgang fra slike investorer inn i aktive eierfond er det viktig at bransjen opererer med stabile rammebetingelser, uten begrensende særnorske reguleringer og ordninger.

2. For å sikre solid kapitaltilgang til norske oppstarts- og vekstselskaper bør staten bidra til å gjøre kapitaltilgangen for tidlig- og vekstinvestorer mer forutsigbar, gjennom langsiktige, stabile fond-i-fond-strukturer med solid kapitalbase og god tidshorisont.

Bakgrunn: Der store vekst- og oppkjøpsfond i senere fase som regel har mange internasjonale fondsinvestorer og en diversifisert kapitalbase i sine fond, har de mindre aktørene innen såkorn- og tidligfase ofte en stor andel kapital fra mindre norske og nordiske aktører i sine fond. Det gjør investorbasen mer sårbar. Dersom investeringene fra private investorer reduseres eller stopper opp, risikerer vi perioder der både norske eiermiljøer og selskaper stagnerer eller må avvikles, som perioden vi står i nå, med høyre renter og dyrtid. I slike perioder har statens bidrag en spesielt viktig rolle. I dag kan statens rolle i økosystemet for tidligfaseinvesteringer oppleves som vilkårlig og uforutsigbar.

Hovedmålet for statens rolle i økosystemet må være å bygge opp og ivareta profesjonelle norske eiermiljøer, slik at tilgangen til risikokapital for norske vekstselskaper holdes stabil.

3. Norge må øke tilfanget av relevant kompetanse til norske oppstarts- og vekstselskaper gjennom å endre opsjonsskatten og snarlig innføre gründervisum.

Bakgrunn: Kompetanse er grunnstenen i alle vekstselskaper og i Norge må det bli enklere å rekruttere og beholde relevant arbeidskraft. Konkurransen om de beste hodene er stor og det må derfor bli enklere å rekruttere riktig kompetanse på tvers av landegrenser.

- **Opsjoner** gir medeierskap for ansatte og er et viktig verktøy for å tiltrekke nødvendig kompetanse til selskaper med høy risiko i en kritisk fase. Norske gründere beskriver en velfungerende opsjonsordning som et av de viktigste virkemidlene for å skape vekstselskaper i Norge, men ordningen vi har i dag fungerer ikke etter sin hensikt. I stedet er dagens opsjonsordning en unødvendig barriere for vekst og grønn omstilling.

En god opsjonsbeskatning er avgjørende for at norske selskaper skal kunne konkurrere internasjonalt om den spisskompetansen de trenger for å lykkes med å bygge vekstselskaper i Norge. Vi mener derfor at:

- Dagens «unntaksordning» må utvides så den gjelder langt flere selskaper enn i dag. En norsk ordning bør som et minimum ha samme terskelverdier som ordningen de har i Sverige, vår nærmeste konkurrent, med 150 ansatte og MSEK 280 i omsetning/balanse.
- Det bør fjernes en rekke begrensninger og krav for selskapet og den ansatte som ønsker å bruke ordningen, som i dag gjør ordningen komplisert og lite attraktiv å bruke. Opsjonene bør bl.a. kunne utstedes av morselskap i konsern.

- I tillegg bør de ordinære opsjonsreglene justeres slik at de blir attraktive for større vekstselskaper, som for eksempel ReMarkable og Oda, til noe lignende som ordningen de har for slike selskaper i Sverige, slik at også etablerte vekstselskaper blir værende i Norge.
- **Gründervisum** har vært debattert i Norge i en årrekke og mange andre land har tilsvarende ordninger. Vi må være et attraktivt land for de smarteste hodene, og det må bli enklere for oppstartsselskaper og teknologiselskaper å tiltrekke seg den beste kompetansen. Vi må derfor forenkle søknadsprosesser og saksbehandlingstid i UDI for arbeidsinnvandrere fra land utenfor EØS.

4. Det samlede skattetrykket i Norge hindrer investeringer

Generelt mener vi at det samlede skattetrykket i Norge hindrer investeringer, og at det er behov for forutsigbare og langsiktige rammebetingelser som gjør det attraktivt å være og investere i Norge. Dagens skattetrykk gjør det for mange mer gunstig å investere f.eks. i eiendom eller i prosjekter utenfor Norge. Avkastningen fra eiendom kunne heller vært investert i nye tidligfase- og vekstprosjekter.

- Vi mener dagens formuesskatt på arbeidende kapital bør avvikles for å sikre norsk eierskap også i fremtiden.
- Vi mener plutselige endringer i arbeidsgiveravgift de seneste årene har vært svært uheldig, og bidratt til ustabilitet for investeringsmiljøene.

Dersom dere har spørsmål eller ønsker mer bakgrunn er det bare å ta kontakt med administrerende direktør, Ellen Amalie Vold på epost: eav@nvca.no eller telefon 971 99 376.

Vi vil dessuten invitere næringsministeren til et eget møte med oss for å gå nærmere inn på våre høringsinnspill og hva som er særlig viktig for investormiljøene når man skal bygge vekstselskaper for fremtiden.

Med vennlig hilsen

Ellen Amalie Vold

Administrerende direktør

Norsk Venturekapitalforening